

بیماری «سپسیس»؛ علائم، نشانه ها و درمان

می تواند منجر به شوک سپتیک شود که یک وضعیت اورژانسی است. شوک سپتیک با افت شدید فشار خون، نارسایی اعضا و آسیب گسترده بافت های بدن همراه است. اگر به موقع درمان نشود می تواند کشنده باشد.

مراحل سپسیس

سپسیس سه مرحله دارد که عبارتند از:

- ۱- سپسیس: یک عفونت وارد جریان خون شما شده و تورم گسترده در بدن ایجاد می کند.
- ۲- سپسیس شدید: عفونت و التهاب به حدی شدید است که عملکرد اعضای بدن را تحت تأثیر قرار می دهد.
- ۳- شوک سپتیک: شوک سپتیک وضعیت حاد سپسیس است که باعث افت شدید فشار خون می شود. این وضعیت می تواند مشکلات بسیار جدی را در بدن ایجاد کند که عبارتند از:

- اختلال عملکرد اندام
- نارسایی تنفسی یا قلبی
- سکته
- مرگ احتمالی

در حالی که سپسیس اغلب در مراکز بیمارستانی رخ می دهد، در مکان های دیگر نیز ممکن است اتفاق بیفتد. در برخی موارد، ممکن است حتی از وجود عفونتی که به صورت بالقوه می تواند به سپسیس منجر شود، بی اطلاع باشید.

علائم سپسیس

در صورت داشتن هر نشانه ای از سپسیس، لازم است هر چه سریع تر برای درمان آن اقدام کنید. هر چه زودتر به دنبال درمان باشید، شانس شما برای بهبود بالاتر می رود. علائم و نشانه های سپسیس عبارتند از:

سپسیس نوعی بیماری است که به دنبال یک التهاب در بدن رخ می دهد و کم کم این التهاب در کل بدن رسوخ کرده و منتشر می شود. در صورتی که این عفونت درمان نشود کم کم بیمار دچار نارسایی های اندام های مختلف از جمله نارسایی کلیه تا از دست دادن هوشیاری و حتی منجر به مرگ بیمار می شود. سپسیس یک بیماری خطرناک و مرگبار است که بر اثر واکنش شدید سیستم ایمنی بدن در برابر عفونت ایجاد می شود. سیستم ایمنی بدن، شما را در برابر بسیاری از بیماری ها و عفونت ها محافظت می کند. اما این امکان هم هست که در پاسخ به یک عفونت، بیش از حد فعال شود.

بر اساس آمار معتبر مراکز کنترل و پیشگیری از

بیماری ها (CDC)، هر ساله حدود ۱/۷ میلیون مورد ابتلا به

سپسیس وجود دارد. علاوه بر این، این نوع عفونت هر سال جان حدود ۲۷۰۰۰۰ نفر را در ایالات متحده می گیرد. در ادامه بیشتر با نشانه ها، روش های درمان و عوارض سپسیس آشنا خواهید شد.

سپسیس چیست؟

سپسیس وقتی ایجاد می شود که یک عفونت از قبل موجود در بدن، باعث واکنش شدید سیستم ایمنی شود. وقتی شما عفونت را تجربه می کنید، سیستم ایمنی شما با آزاد کردن پروتئین ها و دیگر مواد شیمیایی برای مقابله با آن واکنش نشان می دهد. سپسیس زمانی اتفاق می افتد که این واکنش از کنترل خارج شده و منجر به التهابی گسترده در بدن می شود. بیشتر عفونت های ناشی از سپسیس باکتریایی است. اما دیگر عفونت ها مانند کووید ۱۹ و عفونت های قارچی نیز می توانند منجر به سپسیس شود. در میان دیگر علائم شناخته شده، سپسیس باعث ایجاد تب، تپش قلب شدید و تنگی نفس می شود. این در واقع وضعیتی بسیار جدی است که به نیاز به درمان سریع دارد. سپسیس شدید

- تب به همراه/یا لرز
- گیجی یا سرگردانی
- دشواری تنفس
- ضربان قلب تند یا کاهش فشار خون (هایپوتنشن)
- درد شدید
- تعرق شدید پوست
- علائم مذکور ممکن است با وضعیت های دیگری مانند پنومونی، کووید ۱۹ یا سرطان اشتباه گرفته شود. علاوه بر آن، شناسایی نشانه های سپسیس در نوزادان، کودکان و افراد دارای مشکلات زیر، سخت باشد:
- چالش های ارتباطی
- ناتوانی در یادگیری
- زوال عقل

دلایل بروز سپسیس چیست؟

هر نوع عفونتی می تواند منجر به سپسیس شود. اما عفونت های زیر خطر بیشتری در ایجاد سپسیس دارند:

- پنومونی
- عفونت های شکمی
- عفونت های کلیوی
- عفونت خون

بر اساس منبع معتبر مؤسسه ملی علوم پزشکی عمومی، تعداد موارد سپسیس در ایالات متحده هر ساله رو به افزایش است. دلایل محتمل افزایش آمار عبارتند از:

- پیری جمعیت: به این دلیل که سپسیس در میان سالمندان بیشتر شایع است.
- افزایش مقاومت آنتی بیوتیکی: این مورد وقتی اتفاق می افتد که یک داروی آنتی بیوتیک توانایی خود را برای مقاومت در برابر باکتری ها یا کشتن آنها از دست بدهد.
- افزایش تعداد افراد مبتلا به بیماری هایی که سیستم ایمنی را ضعیف می کنند.

سپسیس برای چه افرادی خطرناک تر است؟

اگرچه برخی افراد بیشتر در معرض خطر عفونت هستند، اما هر کسی ممکن است به سپسیس مبتلا شود. افرادی که بیشتر در معرض خطر هستند، عبارتند از:

- خردسالان و سالمندان
- افراد با سیستم ایمنی ضعیف تر مانند افراد مبتلا به HIV یا آنهایی که برای سرطان تحت شیمی درمانی هستند.
- افراد در بخش مراقبت های ویژه (ICU)
- افرادی که زیر دستگاه های خاص مانند کاتتر (catheter) یا لوله های تنفسی قادر به زندگی هستند.

در صورت مشکوک بودن به سپسیس، بهترین کار این است که مستقیماً به دنبال یک متخصص برای درمان آن باشید. یک پزشک متخصص می تواند شما و یا فردی که تحت مراقبت شما است را برای تشخیص معاینه کند.

علائم و نشانه های سپسیس حاد

سپسیس حاد با نارسایی اندام شناسایی می شود. در صورت تشخیص سپسیس حاد، باید حداقل یک یا دو نشانه زیر را داشته باشید:

- دشواری تنفس
- تغییر رنگ مایل به آبی پوست، به ویژه لب ها، انگشتان دست و پا
- لرز به خاطر افت دمای بدن
- کاهش ادرار
- گیجی
- تغییراتی در توانایی های ذهنی
- ضعف فیزیکی شدید (آستنیا)
- تعداد پلاکت پایین (ترومبوسیتوپنی)
- عملکردهای غیر عادی قلب
- بی هوشی

علائم و نشانه های شوک سپتیک (سپتی سمی)

سپسیس می تواند به سرعت پیشرفت کرده و منجر به سپسیس حاد و شوک سپتیک شود. هر چه پیشرفته تر شود، بیشتر زندگی فرد مبتلا را تهدید می کند. برخی از علائم سپسیس شدید و شوک سپتیک می تواند با هم، هم پوشانی داشته باشد. مانند تنفس بسیار سخت، گیجی و کبود شدن پوست. یکی دیگر از علائم اصلی شوک سپتیک، فشار خون پایین است.

سپسیس و نوزادان

سپسیس نوزادان وقتی اتفاق می افتد که نوزاد در ماه های اول زندگی خود، دچار عفونت خون شود. سپسیس نوزادان براساس زمان ابتلا به عفونت دسته بندی می شود. بر این اساس که آیا عفونت در طول تولد (شروع اولیه) و یا بعد تولد (شروع دیررس) اتفاق افتاده است. این امر به پزشک در تعیین نوع درمان کمک می کند. نوزادان کم وزن و نارس بیشتر مستعد ابتلا

به سپسیس دیررس هستند. چرا که سیستم ایمنی آنها به خوبی رشد نیافته است.

با اینکه علائم سپسیس نوزادان می تواند خفیف باشد، برخی از نشانه ها عبارتند از:

- عدم توانایی در مکیدن
- سینه مادر یا غذا خوردن
- دمای بدن پایین
- آپنه (وقفه تنفسی در خواب)
- تب
- زنگ پریدگی
- گردش خون ضعیف پوست با سردی دست و پا
- تورم شکمی
- استفراغ
- اسهال
- تشنج
- بی قراری
- بی حالی
- زرد شدن پوست و سفیدی چشم ها (یرقان)

سپسیس هنوز یکی از دلایل مرگ نوزادان است. با تشخیص های اولیه و درمان، بیشتر نوزادان می توانند به طور کامل بهبود یافته و دیگر مشکلی نداشته باشند. علاوه بر این، غربالگری جهانی مادر و آزمایش مناسب نوزادان خطر ابتلا به سپسیس را تا حد زیادی کاهش می دهد.

سالمندان و سپسیس

با بالا رفتن سن، سیستم ایمنی بدن ضعیف تر می شود. بر اساس یک بررسی در سال ۲۰۱۷، حدود ۴۰ تا ۵۰ درصد موارد باکتری می (bacteremia) که در سنین بالاتر رخ می دهند، می تواند منجر به سپسیس شود.

اما سن تنها عاملی نیست که سالمندان را در معرض خطر بیشتر

قرار می دهد. افراد مسن تر بیشتر ممکن است دارای بیماری های مزمنی مانند دیابت، نارسایی کلیه، سرطان یا فشار خون بالا باشند. دیگر عوامل خطر برای سالمندان عبارتند از:

- افزایش استفاده از دارو
- عدم تعادل در میکروبیوتای روده

افراد مسن می توانند به دلیل عفونت های رایج مانند

ذات الریه یا عفونت های دستگاه ادراری

(UTIs) به سپسیس مبتلا شوند.

عفونت ناشی از زخم های فشاری

نیز می تواند منجر به سپسیس

شود. در نهایت، تشخیص

نشانه های سپسیس

مانند گیجی و سرگردانی،

ممکن است در افراد

مسن تر و مبتلا به زوال

عقل مشکل تر باشد.

سپسیس چگونه تشخیص

داده می شود؟

اگر علائم سپسیس را داشته

باشید، پزشک شما آزمایش هایی

را برای تشخیص و تعیین شدت عفونت،

تجویز می کند. آزمایش خون یکی از اولین آزمایش هایی

است که تجویز می شود. خون شما برای تشخیص وضعیت های

زیر مشاهده می شود:

- عفونت
- مشکلات لختگی
- عملکرد غیر عادی کبد یا کلیه
- کاهش میزان اکسیژن
- اختلال الکترولیت که بر میزان آب بدن و اسیدیته خون تأثیر می گذارد.

بسته به علائم و نتیجه آزمایش خون، پزشک شما ممکن

است آزمایش های دیگری را نیز تجویز کند که عبارتند از:

- آزمایش ادرار (برای بررسی وجود باکتری در ادرار)
- آزمایش ترشح زخم (برای بررسی احتمال عفونت یک زخم باز)
- آزمایش ترشحات موکوس (برای شناسایی میکروب های ایجاد کننده عفونت)

اگر پزشک با آزمایش های مذکور هم نتواند منبع عفونت را

در بدن شما شناسایی کند، ممکن است با استفاده از یکی از

روش های زیر، یک نمای داخلی از بدن شما تجویز کند:

- اشعه ایکس قفسه سینه برای مشاهده ریه ها
- سی تی اسکن برای مشاهده عفونت در کیسه صفرا یا تخمدان ها
- اسکن MRI که عفونت را در بافت های نرم بدن نشان می دهد

معیارهای تشخیص سپسیس

- دو معیار برای تشخیص درجه حادی سپسیس وجود دارد که پزشکان از آن استفاده می کنند. یکی از آنها برای سندرم پاسخ التهابی سیستمیک (SIRS) است. SIRS وقتی تعیین می شود که یک یا دو معیار زیر را داشته باشید:
- تب بالای ۳۸ درجه سانتی گراد یا پایین تر از ۳۶ درجه سانتی گراد
- ضربان قلب بیش از ۹۰ بار در دقیقه
- درجه تنفسی بیش از ۲۰ نفس در دقیقه یا تنش دی اکسید کربن شریانی (PaCO₂) کمتر از ۳۲ میلیمتر جیوه
- تعداد غیرعادی سلول های سفید

ابزار دیگر برای تشخیص درجه حادی سپسیس، ارزیابی سریع اندام متوالی (qSOFA) است. این ابزار از نتیجه سه معیار زیر استفاده می کند:

- فشار خون پایین (فشار خون سیستولیک کمتر از ۱۰۰ میلیمتر جیوه)
- درجه تنفسی بالا (بیشتر از ۲۲ نفس در دقیقه)
- نمره کمای گلاسکو ۱۴ یا کمتر برای تعیین سطح هوشیاری شما

qSOFA مثبت وقتی اتفاق می افتد که دو یا چند مورد از اندازه گیری های فوق غیرعادی باشد. برخی از پزشکان به این دلیل از qSOFA استفاده می کنند که برعکس معیار SIRS، به تست های آزمایشگاهی نیازی ندارد. نتیجه هر کدام از این ارزیابی ها به پزشک شما در تعیین بهترین روش درمان کمک می کنند.

سپسیس چگونه درمان می شود؟

در صورت اهمال در درمان، سپسیس می تواند به سرعت به شوک سپتیک تبدیل شده و منجر به مرگ شود. پزشکان از چندین دارو برای درمان سپسیس استفاده می کنند که عبارتند از:

- آنتی بیوتیک های داخل وریدی (IV) برای مقابله با عفونت
- داروهایی برای افزایش فشار خون
- انسولین برای تثبیت قند خون
- کورتیکواستروئیدها برای کاهش تورم
- مسکن ها برای از بین بردن درد و ناراحتی

سپسیس شدید ممکن است به مقادیر زیادی مایعات داخلی وریدی و یک دستگاه تنفسی برای تنفس نیز نیاز داشته باشد. در صورت درگیر شدن کلیه ها، ممکن است دیالیز ضروری باشد. کلیه های شما به فیلتر کردن مواد زائد مضر، نمک و آب اضافی خون شما کمک می کنند. با استفاده از دیالیز، در واقع یک ماشین این کارها را به جای کلیه ها انجام می دهد. در برخی موارد، برای برداشتن منبع عفونت، ممکن است به جراحی نیاز داشته باشیم. این می تواند شامل تخلیه آبسه پر از چرک یا برداشتن بافت عفونی باشد. گزینه های درمانی در افراد مسن تر، بسته به عوامل خطر ممکن است کمی متفاوت باشد. براساس یک بررسی انجام شده توسط منبع معتبر، افراد مسن تر می توانند نسبت به داروهایی که فشار خون را بالا می برند و آنتی بیوتیک ها حساس تر باشند. علاوه بر این، سالمندان بیشتر در ICU به هذیان مبتلا می شوند و لازم است به طور منظم برای بررسی علائم سپسیس غربالگری شوند.

آیا سپسیس واگیردار است؟

سپسیس بیماری مسری نیست. اما پاتوژن های مسئول عفونت اصلی، مانند ذات الریه یا کووید ۱۹ می توانند مسری باشند. سپسیس از طریق جریان خون، از محل اصلی عفونت در کل بدن فرد مبتلا منتشر می شود.

جمع بندی

سپسیس یک بیماری تهدیدکننده زندگی است که بر اثر واکنش بدن در مقابل عفونت اتفاق می افتد. سپسیس وقتی اتفاق می افتد که پاسخگویی سیستم ایمنی بدن شما از کنترل خارج شده و التهاب شدیدی در بدن ایجاد می کند.

سپسیس بیماری مسری نیست. اما عفونت های باکتریایی یا ویروسی که منجر به سپسیس می شود، می توانند از فردی به فرد دیگر منتقل شوند. کووید ۱۹ یک نمونه از این گونه عفونت ها است که می تواند به سپسیس منجر شود. نوزادان، سالمندان و افراد با سیستم ایمنی تضعیف شده، بیش از دیگران در معرض خطر ابتلا به سپسیس هستند.

در میان دیگر نشانه ها، سپسیس می تواند منجر به تب یا لرز، تپش قلب شدید، گیجی و دشواری در تنفس شود. سپسیس یک وضعیت پزشکی اورژانسی است و در صورت مشکوک بودن علائم، باید سریعاً برای درمان آن اقدام شود. به ویژه اگر از وجود عفونت خاصی در بدن مطلع هستید.